

Valvottavatilaisuus 29.11.2022

Valvottavatilaisuus 29.11.2022

Inflaatio ja kohtuusperiaate

johtava matemaatikko Jari Niittuinperä

Kokonaistuotot

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus **	Sp-Henkivakuutus
4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 / 7,20 %	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
1,50 %	-	1,50 %	-	1,70 %	-	-	1,50 %	-
1,00 %	-	1,00 %	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	1,50 %	0,00 %	0,65 %	-	1,00 %

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus **	Sp-Henkivakuutus
4,50 %	4,50 %	4,50 %	-	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 / 7,20 %	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
1,50 %	-	-	-	1,70 %	-	-	2,00 %	-
1,00 %	1,00 %	1,20 %	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	-	0,73 %	0,95 %	-	1,50 %

Ylijäämään oikeuttavat ryhmäeläkevakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus	Sp-Henkivakuutus
4,25 %	-	-	-	4,25 %	4,25 %	-	-	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 / 5,78 %	-	3,50 %	-
2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	2,50 / 4,78 %	-	2,50 %	-
2,00 %	-	2,00 %	-	-	-	-	-	-
1,50 %	-	-	-	1,78 %	1,50 %	-	2,00 %	-
1,00 %	2,00 %	1,20 %	-	1,70 %	-	-	-	-
0,50 %	-	-	-	-	0,50 %	-	2,00 %	-
0,00 %	-	1,20 %	-	-	0,00 %	-	-	1,50 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

** Ei sisällä Suomi-yhtiöstä siirtyneitä eriytettyjä vakuutuskantoja / Suomi-yhtiöstä siirtyneet eriytetty vakuutuskanat.

Kohtuusperiaateselvitys 2021

Lähde: Finanssivalvonta

Kohtuusperiaatteen sääntely

- Vuoden 1933 vakuutusyhtiölaki
  - Yhtiön lisäetuperusteet tuli laatia pitäen silmällä lähinnä perusteiden kohtuullisuutta.
  - Lain perusteluissa viitattiin vain kohtuullisuuteen vakuutettujen välillä
- Vuoden 1995 vakuutusyhtiölaki (EU-sopeutus)
  - Hallituksen esityksen perusteluissa mainittiin ensimmäisen kerran, että ylijäämää voidaan jakaa myös voitonjakona omistajille.
  - Todettiin, että kohtuusperiaatesääntely haluttiin säilyttää laissa lähinnä, jotta valvontaviranomainen voi tarvittaessa estää turvaavuusperiaatteen soveltamisesta syntyvän ylijäämän siirtymisen kohtuuttomassa määrin omistajille ja ylijäämän jakoon osallisten eri vakuutuksenottajaryhmien epätasapuolisen kohtelun
- Vuoden 2008 vakuutusyhtiölaki
  - Hallituksen esityksen perusteluissa toistettiin omistajanäkökulma.
- Vuoden 2010 vakuutusyhtiölaki (Solvenssi II)
  - Eriyinen työryhmä pohti kohtuusperiaatesäännösten muuttamistarvetta. Työryhmä ei tehnyt esitystä kohtuusperiaatesäännösten muuttamiseksi.

Kohtuusperiaatetavoitteet

- Vuoden 2008 vakuutusyhtiölain perusteluissa on esitetty esimerkki siitä, minkälaisia yhtiöiden tavoitteiden tulisi olla:
  - Lain perusteluissa on esitetty esimerkki siitä, minkälaisia yhtiöiden tavoitteiden tulisi olla:
”Yhtiö voisi esimerkiksi kertoa, että sen tavoitteena on jakaa mahdollista ylijäämää siten, että vakuutuksenottajille jaettava ylijäämä muodostuu tasaiseksi ja että yhtiö pyrkii jakamaan vakuutuksille kokonaistuottoa (laskuperustekorko ja asiakashyvitys yhteensä), joka ylittää vakuutussopimusta maturiteetiltaan vastaavan riskittömän koron keskimäärin x prosentilla, ja vuosittainen vaihtelu asiakashyvitysten tasossa pyritään pitämään välillä x prosenttia - y prosenttia.”
- Lain perusteluiden mukaisen kokonaistuoton käyttö arvioinnissa ei ole paras mahdollinen
  - Kokonaistuotto ei ota huomioon vakuutuksesta perittyjä kuluja, jotka vaihtelevat tuotteesta toiseen.
  - Kokonaistuotto ei ota huomioon ylijäämän jakautumista yhtiön omistajien ja vakuutuksenottajien/vakuutettujen välillä.
- Fivan viestit kohtuusperiaateselvityksissä
  - Informaatiota ylijäämän jakautumisesta vakuutuksenottajien ja omistajien kesken ei ole annettu siten, että vakuutuksenottaja voisi arvioida ylijäämän jaon kohtuullisuutta.

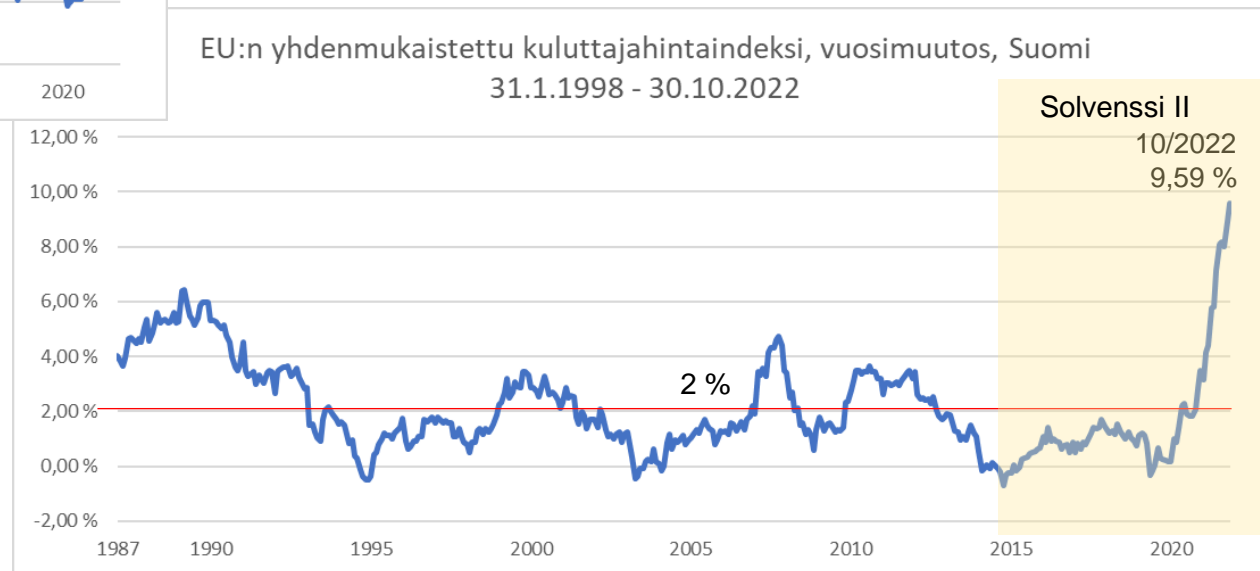
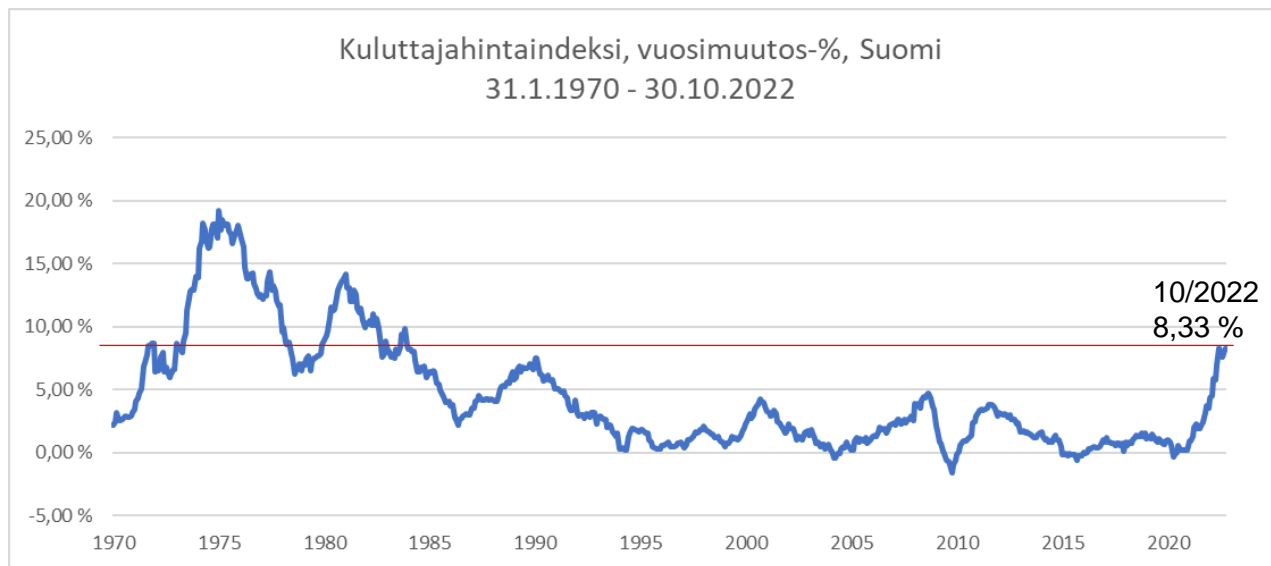
Kohtuusperiaatteen toteutuminen

- Vuoden 2010 työryhmässä keskusteltiin mallista, jossa tietty prosentuaalinen osa yhtiön ylijäämästä jaettaisiin aina vakuutuksenottajille.
  - Vakuutusalan kanta oli, että vakuutuksenottajat ja vakuutetut saavat riskitöntä tuottoa paremmat edut, jos yhtiön ei tarvitse karttaa riskisijoituksia.
- Lain perusteluissa esitetyn esimerkin kelpoisuutta tulisi kulloinkin arvioida erikseen suhteessa kohtuusperiaatesäännösten tavoitteisiin.
  - Vuoden 2008 jälkeen markkinat ja yhtiöiden ansaintalogiikka muuttunut. Riskittömät korot olivat pitkään jopa negatiivisia.
  - Eräissä vakuutuslajeissa tyypillistä, että vakuutuksenottajana on jokin yritys. Tällöin vakuutettu ei ole hyötynyt vakuutusta otettaessa sovellettavasta diskonttokorosta.
- Pääoman tehokkuuden nimissä pääomia siirretty omistajille eivätkä näy vakuutusten tuotoissa.

Kohtuusperiaate ja inflaatio

- Korkomarkkinoiden muuttuessa myös lisäedut kasvavat
  - Yhtiöt sitoneet kohtuusperiaatetavoitteensa korkopapereiden tuottoon
    - Säästövakuutukset 5 vuotta
    - Eläkevakuutukset 10 vuotta
- Finanssivalvonta antoi vuonna 2014 (3/2014) kannanoton ehtojen muuttamisesta.
  - Finanssivalvonta totesi kuitenkin, että oikeus muuttaa vakuutusehtoja on voimassa vain niin kauan kuin korkotasoa pysyy matalana.
- Inflaatio suojaa ei ole, mutta inflaatio aiheuttaa paineita vakuutettujen taholta korkeampiin lisäetuihin.
- Ensi vuoden lisäetuja tulee arvioida jo muuttuneiden markkinoiden pohjalta.

Inflaatio

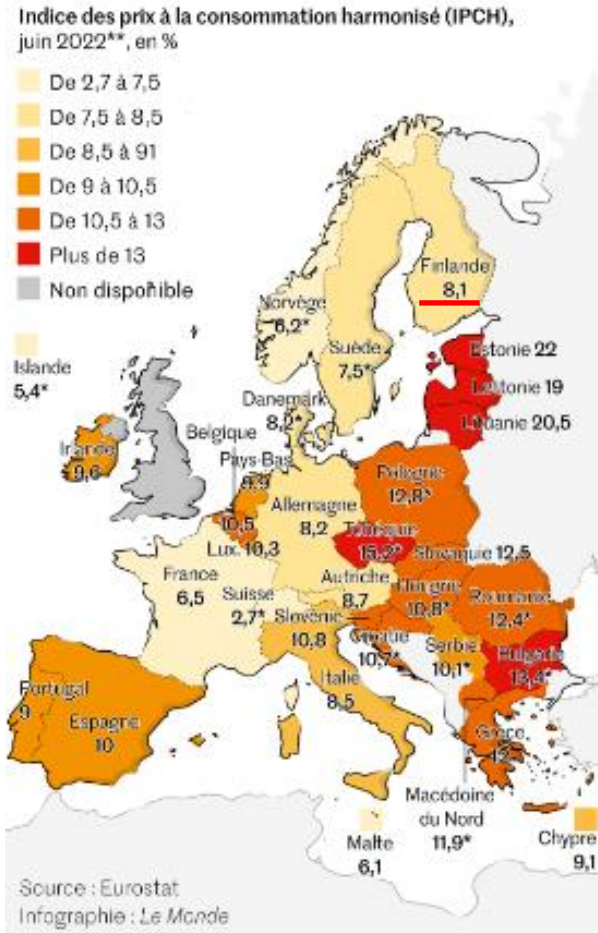

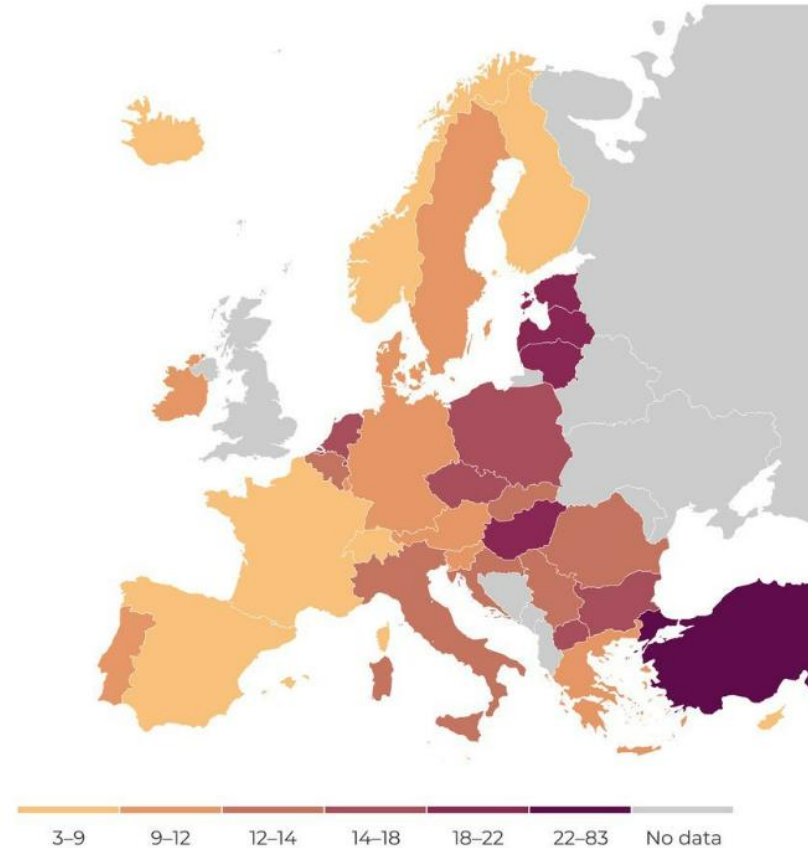
Inflaatio Euroopassa 5&6/2022 ja 9&10/22

Euroalue 8,6 % - 6/2022

Euroalue 10,6 % - 10/2022

Inflation in September/October 2022

©2022 Milos Popovic <https://milospopovic.net> | Source: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_hicp_manri/default/table?lang=en

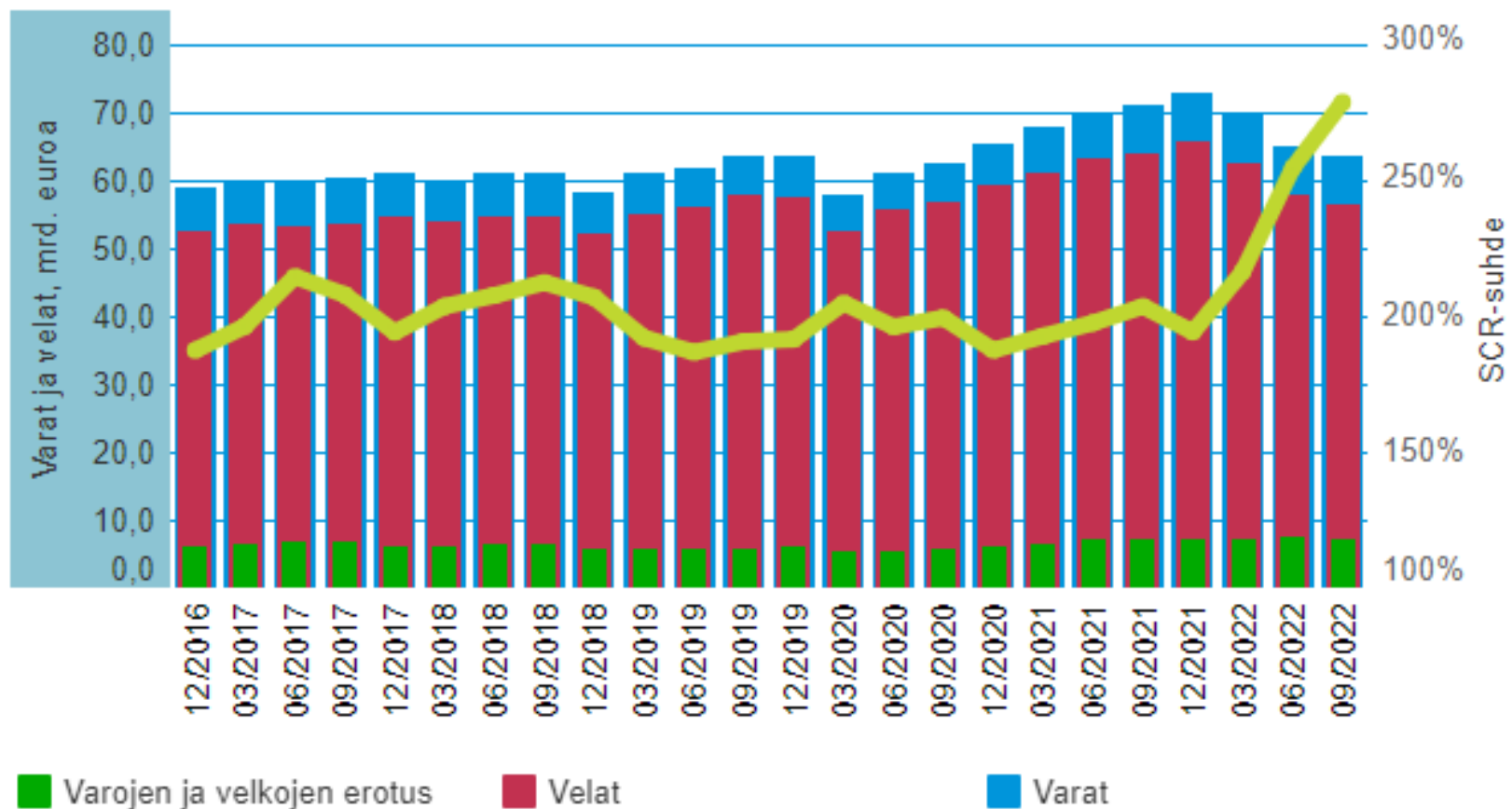
Inflaation taustat

- Pitkä matalan inflaation aikakausi
- Korona ja sen jälkeinen aika
  - Korona-aikana liikkumisrajoitusten takia inflaatio matala
  - Koronan jälkeen ongelmia tuotantoketjuissa ja työn tarjonnassa
- Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa
  - Rajoitusten takia energian ja raaka-aineiden hintojen nousu
  - Vaikuttaa seurannaisena monien muiden hyödykkeiden ja palveluiden hintoihin
- Palkkainflaatio
  - Ei vielä merkittävä
- Inflaatioon pyritään vaikuttamaan rahapolitiikalla, ks.
  - Tuomas Välimäki: [Epätavanomaisen rahapolitiikan syy, tavoite, toteutus ja seuraus](#) Aktuaaritoiminnan kehittämissätiö 13.11.2019)
  - Euro&Talous: [Mitä on rahapolitiikan normalisointi?](#)
- Mervi Toivanen: Inflaatio (Suomen Aktuaariyhdistyksen kuukausikokous 8.12.2022)

Inflaatio ja vakuutustoiminta

- Inflaation mallintaminen
  - Stokastinen mallintaminen
  - Inflaatiohokit
  - Inflaation vaikutukset korkoihin
  - Inflaation vaikutukset sijoitusjakaumiin
  - Inflaation mallintaminen sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin
  - Asiantuntijaharkinta
- Laskentaoletukset
  - Kustannusinflaatio
  - Korvausinflaatio
  - Korvausten maksuviive ja inflaatio
  - Korvausten volyymit ja inflaatio
  - Päätymisoletukset ja takaisinostot
  - Maksut ja inflaatio
  - Asiakashyvitykset
- Laskentaoletusten realistisuutta arvioitava jatkuvasti

Vakavaraisuuden kehitys / henkivakuutus

Lähde: Finanssivalvonta